

Дмитрієва І.О., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Козирєва В.П., к.ю.н., доцент

ВРЕГУЛЮВАННЯ СПОРУ ЗА УЧАСТЮ СУДДІ У ГОСПОДАРЬСЬКОМУ СУДОЧИНСТВІ

У наш час в Україні відбувається масштабне реформування всіх сфер суспільного життя, і одним із напрямів є реформування процесуальних галузей. Однією із найобговорюваніших та революційних новел Господарського процесуального кодексу України (далі – ГПК) є введення інституту врегулювання спору за участю судді. Ще донедавна суддя був обмежений в можливості непроцесуального спілкування зі сторонами.

Сам механізм досудового врегулювання був перейнятий з Каліфорнії (США). Ще у 1982 році прийняті практичні директиви щодо застосування цього механізму на тимчасовій основі, а у 1989 році розпочалось повноцінне застосування процедури для врегулювання шлюбнорозлучних процесів. Зараз у провінції Саскачеван (Канада) всі справи (крім тих, які розглядаються за спрощеною процедурою, прогнозованою тривалістю не більше одного дня) в обов'язковому порядку спрямовуються на досудове врегулювання. Таким чином, приблизно 85% спорів вирішується примиренням [1, 2].

Розглянемо суть врегулювання спору за участі судді. Відповідно до ст. 186 ГПК України, воно проводиться за згодою сторін до початку розгляду справи по суті. У перелік справ, в яких не застосовується цей порядок увійшли справи про відновлення платоспроможності боржника чи визнання його банкрутом; справи за заявами про затвердження планів санації боржника до відкриття провадження у справі про банкрутство; у випадку вступу у справу третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору [3].

У ГПК України не зазначено справ, у яких беруть участь треті особи, які не заявляють самостійних вимог на предмет спору. Тому є дискусійним питання про можливість проведення такого врегулювання у цих справах. Виходячи із положення про те, що таке врегулювання проводиться за участю сторін, якими треті особи не є, вони є учасниками справи, можна припустити, що заборона на проведення врегулювання стосується і цих випадків.

Про проведення процедури врегулювання спору за участю судді суд постановляє ухвалу, якою одночасно зупиняє провадження у справі. Слід відзначити, що врегулювання спору за участю судді проводиться протягом розумного строку, але не більше тридцяти днів з дня постановлення ухвали про його проведення та цей строк продовженню не підлягає.

Передбачений наступний порядок проведення врегулювання спору за участю судді. Врегулювання спору за участю судді проводиться суддею-доповідачем одноособово незалежно від того, в якому складі розглядається справа. Проведення врегулювання спору за участю судді здійснюється у формі спільних та (або) закритих нарад. Сторони мають право брати участь у таких нарадах у режимі відеоконференції. Спільні наради проводяться за участю всіх сторін, їх представників та судді. Закриті наради проводяться за ініціативою судді з кожною зі сторін окремо. Суддя спрямовує проведення врегулювання спору за участю судді для досягнення сторонами врегулювання спору. З урахуванням конкретних обставин проведення наради суддя може оголосити перерву в межах строку проведення врегулювання. На початку проведення першої спільної наради з врегулювання спору суддя роз'яснює сторонам мету, порядок проведення врегулювання спору за участю судді, права та обов'язки сторін.

Під час проведення спільних нарад суддя з'ясовує підстави та предмет позову, підстави заперечень, роз'яснює сторонам предмет доказування щодо категорії спору, який розглядається, пропонує сторонам надати пропозиції щодо шляхів мирного врегулювання спору та здійснює інші дії, спрямовані на мирне врегулювання сторонами спору. Суддя може запропонувати сторонам можливий шлях мирного врегулювання спору. Під час закритих нарад суддя має право звертати увагу сторони на судову практику в аналогічних спорах, пропонувати стороні можливі шляхи мирного врегулювання спору. Під час проведення врегулювання спору суддя не має права надавати сторонам юридичні поради та рекомендації, надавати оцінку доказів у справі. Інформація, отримана будь-якою із сторін, а також суддею під час проведення врегулювання спору, є конфіденційною. Під час проведення врегулювання спору за участю судді протокол наради не ведеться та не здійснюється фіксування технічними засобами. За необхідності до участі в нарадах залучається перекладач. Перекладач попереджається про конфіденційний характер інформації, отриманої під час проведення врегулювання спору за участю судді. У випадку недосягнення сторонами мирного врегулювання спору за наслідками проведення

врегулювання спору повторне проведення врегулювання спору за участю судді не допускається.

Підсумовуючи викладене, зазначимо, що запровадження процедури врегулювання спору за участю судді є прогресивним кроком у судовому процесі, який дозволить досягти домовленості між сторонами та збільшити кількість укладених мирових угод. При вдалому застосуванні цієї процедури можливо досягнути таких цілей: розвантаження судів від великої кількості справ; зменшення скарг на рішення судів; зняття емоційної напруги між сторонами, а головне задоволення результатами всіма сторонами.

Література

1. Бойко Н. Заради спокою. Як досудове врегулювання спорів може посприяти відновленню довіри до вітчизняної Феміди. URL: https://zib.com.ua/ua/111163yak_dosudove_vregulyuvannya_sporiv_mozhe_pospriyati_vidnovle.html.

2. Яценко С. Інститут врегулювання спору за участю судді: правова характеристика та вплив на господарський процес. *Право України*. 2017. № 9. С. 106-112.

3. Господарський процесуальний кодекс України від 06 лист. 1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#top> (дата звернення: 08.10.2020).

УДК 346.93(043.2)

Дрозд В.П., студент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Козирева В.П., к.ю.н., доцент

ПРАВОВИЙ СТАТУС АРБІТРАЖНОГО КЕРУЮЧОГО

Під тиском різноманітних чинників та обставин підприємства вдаються до процедури банкрутства, основною метою якої є не ліквідація установи, а задоволення вимог кредиторів через визнання боржника банкрутом. Тобто будучи не самоціллю, а лише засобами для звільнення від боргів, банкрутство – це одна із підстав ліквідації, за якою боржник неспроможний у вказаний термін задовольнити вимоги кредиторів та виконати зобов'язання перед бюджетом.

Особливим учасником в процедурі банкрутства є арбітражний керуючий. Через нього здійснюється зв'язок між сторонами, господарським судом та іншими учасниками у справі про банкрутство. Відповідно до ст. 1 Кодексу України з процедур